

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-1-2>

УДК [338.46:377]:338.244.47

JEL I21, I22, H75

Л. Я. Беновська

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник

відділу регіональної фінансової політики

ДУ «Інститут регіональних досліджень

імені М. І. Долишнього НАН України», Львів

e-mail: Lbenovska11@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6987-5727>

О. В. Паска

кандидат наук з державного управління,

директор департаменту освіти і науки

Львівської обласної державної адміністрації, м. Львів

e-mail: paskaoleh@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9058-5169>

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

З'ясовано, що пріоритетом реформування системи професійно-технічної освіти є орієнтація на випускників, які змогли б оперувати новими технологіями та знаннями, які відповідатимуть потребам розвитку інформаційного суспільства. Проаналізовано основні тенденції та проблеми розвитку професійно-технічної освіти у Львівській області. З'ясовано особливості фінансування та управління власністю закладів професійно-технічної освіти в умовах реформи децентралізації. До найбільш вагомих проблем розвитку сфери професійно-технічної освіти віднесено такі: невідповідність мережі закладів демографічній ситуації в суспільстві; зниження престижності професійно-технічної освіти та низький рівень фінансового, матеріально-технічного та кадрового забезпечення закладів; відсутність законодавчого забезпечення професійно-технічної освіти, яке б відповідало сучасним реаліям, і розроблених професійних стандартів для оцінювання якості підготовки випускників закладів.

Ключові слова: професійно-технічна освіта, фінансування, реформа, мережа закладів, якість освіти.

Benovska L., Paska O. TRENDS AND PROBLEMS OF VOCATIONAL EDUCATION DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION REFORM

The focus on graduates who could operate new technologies and knowledge that will meet the needs of the information society, and optimization of the network of institutions in accordance with the needs of the regional labor market are important priorities in reforming the vocational education system. Under the influence of the decentralization reform, the powers of vocational education management are transferred to the regional level, and the cooperation of educational institutions with local authorities and employers is strengthened. The aim of the article is to identify the main trends and generalize the problems of the development of vocational education under the influence of decentralization reform (on the example of Lviv region). In the study of trends and problems in the development of vocational education in the context of decentralization reform, such general scientific methods as analysis, synthesis, induction, abstraction, generalization, as well as statistical research methods are used. The article analyzes the main trends and problems of vocational education development in Lviv region. The peculiarities of financing and property management of vocational education institutions in the context of decentralization reform are clarified. The most important problems in the development of vocational education include: the inconsistency of the network of institutions with the demographic situation in society; reduction of the prestige of vocational education and low level of financial, logistical, and personnel support of institutions; the discrepancy between the demand for workers and the supply of personnel trained by vocational education institutions; lack of legislative provision of vocational education that would meet modern realities and developed professional standards for assessing the quality of graduate training.

Keywords: vocational education, financing, reform, network of institutions, quality of education.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення розвиток професійно-технічної освіти (ПТО) в Україні відбувається під впливом глибоких змін у самому суспільстві (його інформатизації, демократизації), з одного боку, а з іншого – під впливом реформи децентралізації та передання повноважень управління професійно-технічною освітою на регіональний рівень, необхідності посилення співпраці закладів освіти з органами місцевої влади та роботодавцями. Важливим пріоритетом реформування системи професійно-технічної освіти є орієнтація на випускників, які

змогли б оволодівати новими технологіями та знаннями, що задовольнять потреби інформаційного суспільства, стати конкурентоздатними на ринку праці. Досягти цього неможливо без вирішення проблем невідповідності професійно-технічної освіти сучасним вимогам ринку праці, погіршення фінансового, матеріального, кадрового забезпечення закладів, якості знань випускників.

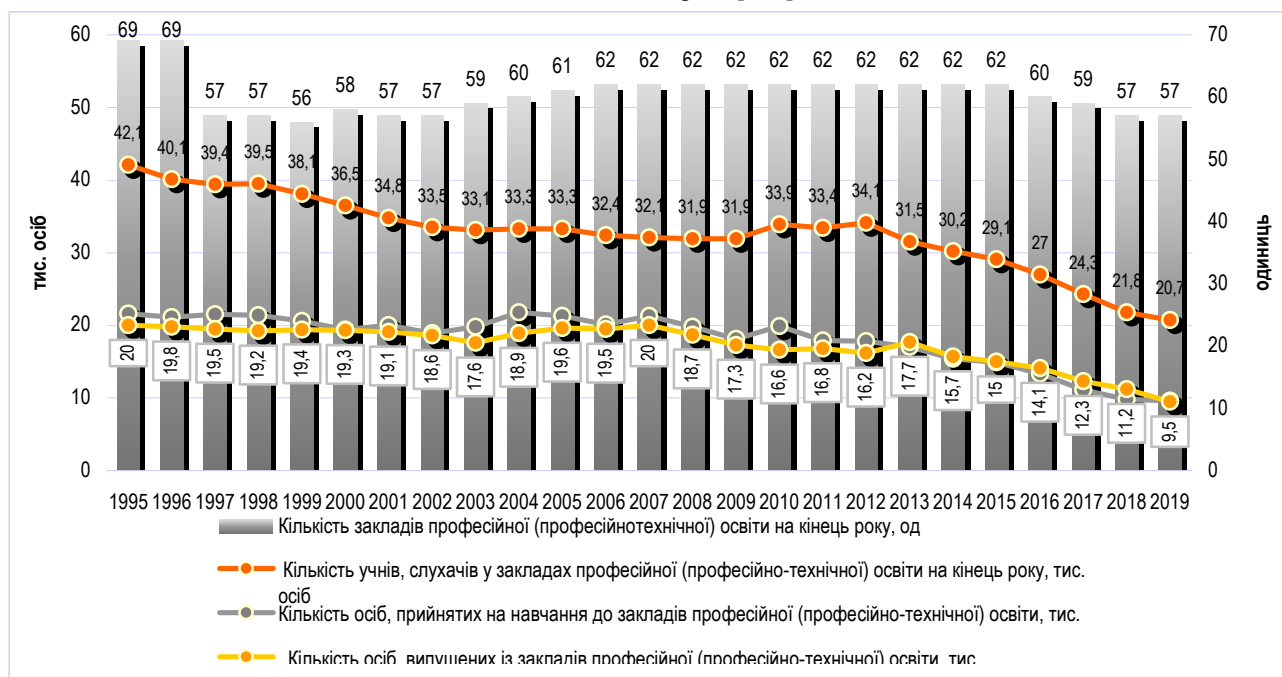
Аналіз останніх досліджень. У контексті дослідження проблем розвитку професійно-технічної освіти в Україні науковий інтерес становлять праці В. Радкевич [1], І. Лікарчука, О. Діденко [2],

М. Артюшиної [3], О. Грішної [4], В. Свистун, Д. Айстраханова, Г. Єльнікова [5] та ін. Загострення проблем розвитку професійно-технічної освіти під впливом реформи адміністративної децентралізації та пошук шляхів їх розв'язання потребує поглибленого вивчення.

Метою статті є виявлення основних тенденцій та узагальнення проблем розвитку професійно-технічної освіти під впливом реформи децентралізації (на прикладі Львівської області).

Основні результати дослідження. Секторальна реформа децентралізації освіти, що здійснюється в країні в межах реформи децентралізації, передбачає зміну підходів до управління професійно-технічної освітою: звільнення від консервативних складових управління та перехід до нових фінансово-економічних механізмів управління з підвищенням рівня самоорганізації закладів. Однак вирішення поставлених завдань пов'язане з необхідністю розв'язання низки проблем, найвагомішими з яких є такі:

1. *Невідповідність мережі закладів професійно-технічної освіти області демографічним змінам у суспільстві.* Загалом мережа закладів ПТО в регіоні є достатньо розгалуженою. У 2019 р. у Львівській області функціонувало 57 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що становить 7,8% усіх закладів в Україні. Професійно-технічну освіту в цих закладах здобували 20,7 тис. осіб (рис. 1). Упродовж останніх 25 років кількість закладів професійної (професійно-технічної) освіти скоротилась на 12 одиниць (або на 18%), однак чисельність учнів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти скорочувалась значно динамічніше з – 42,1 тис. осіб до 20,7 тис. осіб, тобто більше як удвічі. Причинами такої ситуації стали як об'єктивні демографічні зміни, так і суб'єктивні, а саме: деформації на ринку освітніх послуг (спрямованість на здобуття вищої освіти), неузгодженість державного замовлення фахівців відповідних професій і потреб регіонального ринку праці [6; 7].

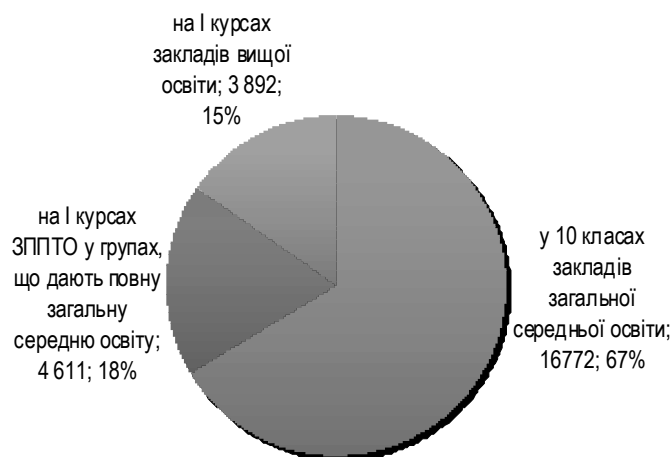
Рис. 1. Динаміка закладів та учнів професійної (професійно-технічної) освіти Львівської області в 1995-2019 рр.

Джерело: за даними Головного управління статистики у Львівській області.

У 2019-2020 н. р. з 25,2 тис. випускників дев'ятих класів закладів загальної середньої освіти Львівської області 16,7 тис. осіб (66%) продовжували навчання для здобуття повної загальної середньої освіти, 3,8 тис. осіб (16%) продовжували навчатися на I курсі закладів вищої освіти та 4,6 тис. осіб (18%) продовжували навчатися у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (рис. 2). Отже, незважаючи на скорочення мережі, майже кожен п'ятий учень продовжує здобувати середню освіту в закладах ПТО. Слід зауважити, що порівняно з іншими країнами це дуже низький показник. Наприклад, частка учнів, які навчаються в закладах ПТО, в Європі становить близько 50%, а у Хорватії та Австрії навіть сягає 70% [6].

2. *Проблеми кадрового забезпечення навчального процесу ПТО.* В економіці країни склалась ситуація, коли відтік освітніх працівників старших вікових категорій на пенсію не компенсується кількістю молодих людей, які поповнюють ринок праці. Престижність викладацької праці, як і престижність самої професійно-технічної освіти, знижується з року в рік. Водночас значна частина працездатного населення не може знайти роботу через невідповідність кваліфікації потребам сучасного динамічного ринку.

У закладах ПТО області станом на 01.09.2019 р. працювали 2821 педагогічних працівників (викладачів, майстрів, вихователів гуртожитків, методистів, практичних психологів, соціальних

Рис. 2. Структура випускників дев'ятих класів закладів загальної середньої освіти Львівської області, які на 1.12.2019 р. продовжують навчання для здобуття повної загальної середньої освіти

Джерело: за даними Головного управління статистики у Львівській області.

педагогів тощо), з них понад 1160 майстрів і 1069 викладачів (640 викладачів загальноосвітньої підготовки та 429 викладачів професійної підготовки). Аналіз засвідчує тенденцію до «старіння» педагогічних колективів ПТО області: якщо у 2016 р.

педагоги віком 30-40 років становили 43% педколективів, то у 2019 р. – 33,3%, а кількість педагогів віком понад 60 років зростає з 2016 р. до 2019 р. на 9% і становить 19% (табл. 1).

Таблиця 1

Структура педагогічних працівників за віком і стажем педагогічної діяльності

Стаж	Кількість, осіб	Частка, %	Вік	Кількість, осіб	Частка, %
До 5 років	318	11	до 30 років	316	11
6-10 років	448	16	31-40 років	660	23
11-20 років	767	27	41-50 років	583	21
21-30 років	590	21	51-60 років	730	26
Понад 30 років	698	25	Понад 60 років	532	19

Джерело: за даними Головного управління статистики у Львівській області.

3. *Невідповідність між попитом на робітничі кадри та пропозицією кадрів, які готують заклади професійної (професійно-технічної) освіти, є чи не найважливішою проблемою розвитку ПТО.* Для вирішення проблеми потрібно привести мережу закладів професійної (професійно-технічної) освіти й перелік її професій у відповідність до потреб сучасної економіки регіону. Основним критерієм доцільності функціонування закладу ПТО, який перейшов із часів радянської освіти, є відповідність переліку професій, що їх готує заклад, потребам економіки. Інакше заклад має бути закритим або оптимізованим.

Серед закладів професійно-технічної освіти Львівщини: 21 заклад з контингентом 28% загальної кількості здобувачів освіти – для промисловості, 10 закладів (6% контингенту) – для сільського господарства, чотири заклади (11% контингенту) – для будівництва, 11 закладів (28% контингенту) – для торгівлі та громадського харчування, сім закладів (15% контингенту) – транспорт і зв'язок, два заклади (12% контингенту) – для ЖКГ і невиробничих видів обслуговування.

Низка закладів області досить оперативно реагують на зміни потреб ринку праці шляхом упровадження нових професій. Упродовж останніх років започатковано навчання за такими професіями: «Оформлювач вітрин, приміщень та будівель», «Монтажник систем

утеплення будівель», «Рихтувальник кузовів», «Соціальний робітник. Нянька. Гувернер», «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення», «Покрівельник сталевих покрівель», «Покрівельник рулонних покрівель та покрівель зі штучних матеріалів», «Візажист-стиліст» та інші. Разом з цим продовжують діяльність заклади з найменшим контингентом здобувачів освіти, серед них: Погірцівське вище професійне училище (контингент – 185 осіб), Поморянський професійний ліцей (211 осіб), Перемишлянський професійний ліцей (201 особа), Стебницький професійний ліцей (207 осіб), Художнє професійно-технічне училище ім. Й. Станька (177 осіб), Жидачівський професійний ліцей (215) та інші¹.

Водночас підвищений попит на працівників низки напрямів робітничих професій останніми роками набув ознак дефіциту, а подекуди «кадрового голоду». У загальній структурі робочих місць робітничі професії становлять 44%. Очікується, що частка робітничих професій у загальній структурі буде зростати. Тенденція до збільшення попиту на працівників робітничих професій буде зберігатись і надалі. Це пояснюється наявними перспективами створення нових робочих місць у регіоні, а також

¹ За результатами аудиту мережі закладів ПТО Львівської області.

виходом частини працівників на пенсію. Скорочення фактично не торкнеться робочих місць для робітничих професій.

4. *Проблеми управління та фінансування закладів ПТО.* Під час проведення реформи децентралізації відповідальність за функціонування закладів ПТО практично було передано на базовий рівень. Починаючи з 2016 р. видатки на ПТО заплановано було здійснювати з бюджетів міст обласного значення – обласних центрів, але через катастрофічну нестачу коштів більшість профтехучилищ у регіонах опинилися на межі закриття. Виходом із складної ситуації стало внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування системи ПТО – повернення часткового державного фінансування: відтоді введено фінансування за рахунок освітньої субвенції, яка спрямована на здобуття повної загальної середньої освіти учням професійно-технічних закладів, а решта потрібних коштів, має спрямовуватись із місцевих бюджетів [7; 9; 10].

Окрім цього, гальмується процес передавання навчальних закладів з державної власності до комунальної власності. Цей процес є тривалим, а фінансування закладів віднесено до компетенції місцевих органів влади ще до офіційного передання майна в комунальну власність [12]. Місцеві органи зіштовхнулись із відсутністю досвіду такої процедури та необхідністю прискорення цих процесів.

5. *Незадовільне матеріально-технічне забезпечення ПТО.* Від успішного вирішення проблеми ефективного використання навчально-матеріальної бази закладів ПТО залежить якість підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Наявна навчально-матеріальна база закладів ПТО Львівської області не відповідає вимогам підготовки висококваліфікованих фахівців, а фінансове забезпечення її модернізації недостатнє. Проте впродовж останніх років зроблено чимало: у 2018 р. було збільшено видатки на заклади ПТО, зокрема

виділено 50 млн грн на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази. Коштом регіонального бюджету профінансовано заходи з енергозбереження на суму понад 25,4 млн грн у 2019 р. було профінансовано заходи з енергозбереження та закупівлю обладнання на суму 42,3 млн грн, а у 2020 р. передбачалося 30 млн грн на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази. Сьогодні в області діють 28 навчально-практичних центрів, в які впродовж останніх двох років було інвестовано 100 млн грн у сучасне обладнання. У межах програми «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України» (2021-2023) планується створити Центр професійної досконалості завдяки європейській інвестиції в 5 млн євро на закупівлю обладнання, навчання майстрів і вчителів, розроблення нових освітніх стандартів. Ще 5 млн євро планується використати для побудови менших об'єктів у межах інфраструктури професійної освіти [6].

Попри зроблені певні кроки з модернізації матеріально-технічної бази закладів ПТО області, вона часто не відповідає вимогам підготовки висококваліфікованих фахівців. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є налагодження тісної співпраці з потенційними роботодавцями.

За дослідженнями Волинського ресурсного центру, значна частина роботодавців вказує на готовність розвитку співпраці із закладами професійно-технічної освіти. Майже третина (32%) готові до співпраці в тій чи іншій формі: приймати на практику учнів (18,6%), готові надавати поради щодо розроблення та вдосконалення навчальних програм (8,9%). Слід зауважити, що невелика частина роботодавців зазначили можливості матеріальної допомоги закладам профтехосвіти, зокрема в наданні матеріалів та обладнання [11]. Найбільшу готовність до співпраці зазначали підприємства сільського господарства, добувної промисловості та ін., тобто сфери, де частка працівників робітничих професій є найбільшою.

Рис. 3. Готовність роботодавців до співпраці із закладами ПТО області, %

Джерело: за результатами дослідження Волинського ресурсного центру.

Водночас не всі роботодавці готові укласти договори на підготовку кадрів та забезпечувати учнів робочими місцями для проходження виробничої практики. Нині з'явилася потреба в підготовці робітничих кадрів нового формату, нових професій, а це потребує організаційних змін в управлінні закладом,

змісті професійної підготовки. Крім того, потребує вирішення питання дублювання підготовки за професіями відповідного спрямування закладами ПТО.

6. *Низький рівень знань і відсутність розроблених професійних стандартів для оцінювання якості підготовки випускників закладів ПТО.* Починаючи з

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

2018 р. випускники закладів ПТО проходили ЗНО з одного предмета – української мови та літератури, у 2019 р. з двох предметів – української мови та літератури та математики або історії України (на вибір). У 2020 р. їм довелося проходити ЗНО вже з трьох предметів: української мови, математики або історії України й третього предмета на вибір з 11 предметів, які є в затвердженому списку.

Однак отримані у 2019 р. результати свідчать, що майже половина учнів закладів ПТО Львівської області не подолали поріг ЗНО, а ще 36,4% отримали мінімальні результати в діапазоні 100-120 балів. Середній бал ЗНО з української мови та літератури учнів ПТО Львівської області у 2019 р. становив 118,2 (рис. 4).

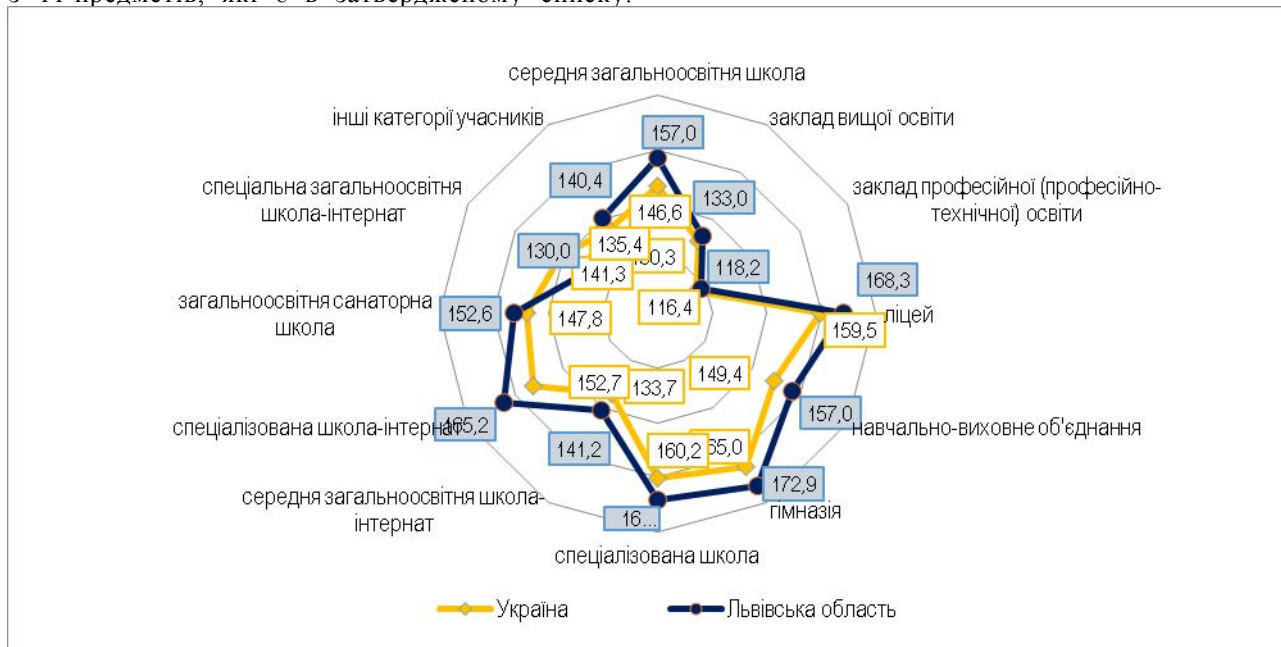

Рис. 4. Середній бал ЗНО з української мови та літератури в 2019 р. за типами навчальних закладів

Джерело: побудовано авторами.

7. Відсутність законодавчого забезпечення, яке відповідає сучасним реаліям. Сьогодні професійна освіта регулюється Законом України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», який був ухвалений ще в 1998 р., є застарілим і не відповідає сьогоdnішнім реаліям. Новий Закон України «Про професійну освіту», який слід прийняти, мав би насамперед вирішити такі завдання: визначити місце професійної освіти в системі освіти України; сформувати основні підходи до управління і фінансування закладів освіти; визначити структуру власності закладів освіти та можливості надання платних послуг; посилити вмотивованість викладачів професійної освіти до власного самовдосконалення, а роботодавців – за включення їх у систему професійної освіти.

Висновки. Реформування системи професійно-технічної освіти та її орієнтація на випускників, які змогли б оперувати новими технологіями та знаннями, які відповідатимуть потребам інформаційного суспільства, неможливе без вирішення нагальних проблем сфери ПТО.

До найвагомiших проблем сучасного етапу розвитку ПТО слід віднести такі:

- невідповідність між попитом на робітничі кадри та пропозицією кадрів, які готують заклади професійної (професійно-технічної) освіти;
- проведення реформи децентралізації та секторальної реформи освіти зумовило проблеми неузгодженості фінансування закладів ПТО між різними рівнями управління та складність передання навчальних закладів з

державної власності до комунальної власності міст-обласних центрів;

- низький рівень фінансового, матеріально-технічного та кадрового забезпечення закладів ПТО;
- зниження престижності професійно-технічної освіти зумовило низьку наповнюваність закладів і низьку якість отриманих знань і навичок випускників;
- відсутність законодавчого забезпечення ПТО, яке б відповідало сучасним реаліям, і розроблених професійних стандартів для оцінювання якості підготовки випускників закладів.

Список використаних джерел

1. Радкевич В. О. Науково-методичне забезпечення якості професійної освіти та навчання. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання* / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Київ, 2012. С. 9-15. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32305058.pdf>
2. Діденко О. Забезпечення якості професійної підготовки кваліфікованих робітників в ринкових умовах. *Професійно-технічна освіта*. 2014. № 4. С. 9-12. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32307568.pdf>
3. Професійно-технічна освіта: інформаційно-аналітичні матеріали за результатами констатувального етапу досліджень / наук. ред.: В. О. Радкевич, М. В. Аргюшина. Київ: ПТО НАПН України, 2017. 147 с.
4. Грішнова О. А. *Людський капітал*. К.: Знання, 2004. 214 с.

5. Децентралізація управління професійно-технічною освітою: монографія / В. Свистун, Д. Айстраханов, Г. Єльнікова та ін. К.: Педагогічна думка, 2012. 356 с.

6. Стратегія розвитку освіти Львівщина на період до 2027 року: проєкт. Львів, 2020. 96 с. URL: <https://osvita.loda.gov.ua/files/blog/212/Проект%20Стратегії%20розвитку%20освіти%20Львівщини%20оптимізовано.pdf>

7. Адміністративно-територіальний устрій України: методологічні основи та практика реформування: монографія / ред. В. С. Кравців. Львів: ІРД НАНУ, 2016. 264 с.

8. Розвиток соціальної сфери територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 140 с.

9. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: наукова доповідь / наук. ред. В. С. Кравців. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2016. 218 с.

10. Сторонянська І. З., Бенівська Л. Я. Бюджетне забезпечення сфери освіти в територіальних громадах Карпатського регіону: виклики сучасних реформ. *Фінанси України*. 2017. № 7. С. 7-24.

11. Аналіз діяльності регіональних систем професійної освіти. *Волинський ресурсний центр*: сайт. 2020. URL: https://vrc.rv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity

12. Сторонянська І. З., Бенівська Л. Я. Ефективність використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів: проблемно-орієнтований аналіз. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 1. С. 84-90.

References

1. Radkevych, V. O. (2012). Naukovo-metodychne zabezpechennya yakosti profesijnoyi osvity ta navchannya [Scientific and methodological assurance of the quality of vocational education and training]. In *Naukovo-metodychne zabezpechennya profesijnoyi osvity i navchannya [Scientific and methodological support of professional education and training]* (pp. 9-15). Kyiv: Institute of Vocational Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/32305058.pdf> [in Ukrainian].

2. Didenko, O. (2014). Zabezpechennya yakosti profesijnoyi pidgotovky kvalifikovanykh robitnykiv v rynkovykh umovakh [Ensuring the quality of professional training of skilled workers in market conditions]. *Profesijno-tehnikna osvita – Vocational and technical education*, 4, 9-12. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/32307568.pdf> [in Ukrainian].

3. Radkevych, V. O., & Artyushyna, M. V. (Eds.) (2017). Profesijno-tehnikna osvita: informatsiyno-analitychni materialy za rezul'tatamy konstatyval'noho etapu [Vocational and technical education: information and analytical materials based on the results of the ascertaining stage of research]. Kyiv: Institute of Vocational Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. [in Ukrainian].

4. Hrishnova, O. A. (2004). *Lyuds'kyu kapital [Human capital]*. Kyiv: Knowledge. [in Ukrainian].

5. Svystun, V., Aystrakhanov, D., & Yelnykova, H., et al. (2012). Detsentralizatsiya upravlinnya profesijno-tehniknoyu osvitoju [Decentralization of vocational education management]. Kyiv: Pedagogical thought. [in Ukrainian].

6. *Stratehiya rozvytku osvity L'vivshchyny na period do 2027 roku [Education Development Strategy of Lviv Region until 2027]: Project* (2020). Retrieved from <https://osvita.loda.gov.ua/files/blog/212/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82%20%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%9B%D1%8C%D0%B2%D1%96%D0%B2%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%D0%BE%D0%BF%D1%82%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE.pdf> [in Ukrainian].

7. Kravtsiv, V. S. (Ed.) (2016). Administratyvno-terytorial'nyy ustriy Ukrayiny: metodolohichni osnovy ta praktyka reformuvannya [Administrative-territorial structure of Ukraine: methodological bases and practice of reforming]. Lviv: Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

8. Shults, S. L. (Ed.) (2018). Rozvytok sotsial'noi sfery terytorial'nykh hromad v umovakh administratyvno-finsanovoyi detsentralizatsiyi [Development of the social sphere of territorial communities in the conditions of administrative and financial decentralization]. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

9. Kravtsiv, V. S. (Ed.) (2016). *Terytorial'nyi rozvytok ta rehional'na polityka v Ukrayini [Territorial development and regional policy in Ukraine]*: Scientific report. Lviv: Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

10. Storonyanska, I. Z., & Benovska, L. Ya. (2017). Byudzhette zabezpechennya funktsionuvannya sfery osvity v terytorial'nykh hromadakh Karpats'koho rehionu: vyklyky suchasnykh reform [Budgetary provision of education in the territorial communities of the Carpathian region: challenges of modern reforms]. *Finansy Ukrayiny – Finance of Ukraine*, 4, 7-24. [in Ukrainian].

11. Analiz diyal'nosti rehional'nykh system profesijnoyi osvity [Analysis of the activities of regional systems of vocational education] (2020). Volyn Resource Center: Website. Retrieved from https://vrc.rv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity [in Ukrainian].

12. Storonyanska, I. Z., & Benovska, L. Ya. (2014). Efektyvnist' vykorystannya finansovykh resursiv mistsevykh byudzhetyv: problemno-orientovanyy analiz [Efficiency of using financial resources of local budgets: problem-oriented analysis]. *Stratehichni priorytety – Strategic priorities*, 1, 84-90. [in Ukrainian].

Статтю підготовлено в рамках виконання відомчої теми «Інституційні інструменти сталого розвитку професійної (професійно-технічної) освіти регіону на інноваційних засадах» (ДР № 0121U110052).

Надійшло 11.01.2021 р.